

پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس ابعاد شخصیت و دینداری

mh.ayashm72@gmail.com

محمدحسین آیشم / کارشناس ارشد روان‌شناسی دانشگاه اراک

سعید موسوی پور / دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه اراک

s-moosavipour@araku.ac.ir

 orcid.org/0000-0002-1116-1630

دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۰ - پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۸

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس ابعاد شخصیت و دینداری در افراد متأهل شهر قم در سال ۱۴۰۱ انجام شد. روش پژوهش حاضر «توصیفی» از نوع همبستگی بود. ابتدا پرسشنامه‌ها در فضای مجازی در بستر «تلگرام» و «ایتا» در اختیار جامعه آماری قرار داده شد و تعداد ۳۶۴ تن با نمونه‌گیری «در دسترس» به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. به منظور اجرای پژوهش حاضر، از سه پرسشنامه «صمیمیت زناشویی» واکر و تامسون، پرسشنامه «ویژگی‌های شخصیت نئو فرم کوتاه» (NEO-FFI) مک کری و کاستا و پرسشنامه «دینداری» گلاک و استارک استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌ها نشان داد بین ابعاد روان‌رنجور خوبی و انعطاف‌پذیری با صمیمیت زناشویی، و بین دینداری و زیرمقیاس‌های اعتقادی، عاطفی، مناسکی با صمیمیت زناشویی ارتباط معناداری وجود دارد. تحلیل رگرسیون نشان داد ابعاد روان‌رنجور خوبی به صورت معکوس و گشودگی به تجربه به صورت مستقیم و زیرمقیاس‌های اعتقادی و عاطفی از متغیر دینداری می‌توانند پیش‌بینی‌کننده صمیمیت زناشویی باشند.

کلیدواژه‌ها: صمیمیت زناشویی، ابعاد شخصیت، دینداری.

مقدمه

«خانواده» اولین هسته جامعه و اساسی‌ترین پایه جامعه است که افراد در همه جوامع از طریق آن رشد کرده، وارد جامعه می‌شوند (جابری و همکاران، ۱۳۹۴). جامعه‌ای سالم است که خانواده‌هایی هماهنگ و پایدار داشته باشد (نعمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸). هنگامی که کانون خانواده دربرگیرنده محیطی سالم و سازنده، روابط گرم، تعامل بین فردی و صمیمی باشد، موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده می‌شود (تیمونز و همکاران، ۲۰۱۷).

گام‌های لازم برای ازدواج مطلوب**صمیمیت**

اولین قدم برای ایجاد ازدواجی مطلوب، «افزایش صمیمیت زناشویی» (marital intimacy) است (خجسته‌مهر و همکاران، ۱۳۹۴). صمیمیت با اولین ملاقات آغاز می‌شود و با جریان تدریجی شناخت یکدیگر همراه است و تا پایان عمر ادامه می‌یابد. صمیمیت زندگی زناشویی را غنی می‌سازد (لطفی، ۱۳۹۹) و مؤلفه بسیار مهمی در ازدواج است و موجب ثبات و استحکام روابط بین زوجین می‌شود (جونزاروسکی و همکاران، ۲۰۱۹).

کسی که میزان صمیمیت بالاتری در روابط تجربه می‌کند، می‌تواند خود را به شیوه بهتری در روابط عرضه کند و نیازهای خود را به شکل مؤثرتری به شریک و همسر خود ابراز نماید (باگاروزی، ۲۰۱۶).

صمیمیت به «توانایی ارتباط‌گیری با دیگران با حفظ فردیت» تعریف می‌شود. این‌گونه تعاریف مبتنی بر خویشتن، حکایت از آن دارد که فرد به سطحی از رشد فردی دست یافته است که می‌تواند با دیگران رابطه صمیمانه برقرار کند. می‌توان صمیمیت را «توانایی شناخت خود در حضور دیگران» دانست. آنکه سطح صمیمیت بیشتری را تجربه می‌کند، می‌تواند خود را به شیوه بهتری در روابط عرضه کند و نیازهایش را به شکل مؤثرتری ابراز نماید (گاتمن، ۲۰۱۷).

«صمیمیت زناشویی» و ابراز احساسات مفهومی است که می‌تواند شامل صحبت کردن درباره جزئی‌ترین مسائل زندگی و ابراز خصوصی‌ترین احساسات جنسی باشد. می‌توان گفت: صمیمیت در صورت توجه کردن، پذیرفتن، حساسیت به خرج دادن و درک کردن حاصل می‌شود (رفعتی، ۱۳۹۴).

«صمیمیت» نزدیکی، تشابه و رابطه شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد و نیز بیان افکار و احساساتی می‌شود که نشانه تشابه آنها با یکدیگر است (لابریکیو و ویزمن، ۲۰۲۰).

ابعاد صمیمیت

باگاروزی صمیمیت را با نه (بعد صمیمیت عاطفی، روان‌شناختی، عقلانی، جسمانی، جنسی، معنوی، زیبایی‌شناختی، اجتماعی - تفریحی و فعلی) معرفی کرده است. برای هر شخص با توجه به تفاوت‌های فردی، میزان نیاز به صمیمیت و ابعاد نه‌گانه آن متفاوت از دیگران است. با در نظر گرفتن این تفاوت‌هاست که می‌توان متوجه شد چرا برخی از زوجها که نیاز کلی‌شان برای صمیمیت از نظر شدت نیاز مشابه است، هنوز از تجربه صمیمیت در رابطه‌شان رضایت ندارند (باگاروزی، ۲۰۰۱).

مرور ادبیات به ما این امکان را می‌دهد که بدون ابهام بفهمیم رابطه معناداری بین ویژگی‌های شخصیتی خود گزارش شده و کیفیت روابط زناشویی وجود دارد. ویژگی‌های شخصیتی منعکس‌کننده الگوهای نسبتاً پایدار فکر، عاطفه و رفتار در طول زمان و زمینه است (حسینی و همکاران، ۱۳۹۳).

شخصیت

چون «شخصیت» محور اصلی بحث در موضوعاتی مانند یادگیری، ادراک، هوش، انگیزه، عاطفه و احساس است، می‌توان گفت: شخصیت اساسی‌ترین موضوع روان‌شناسی است (کریمی، ۱۳۹۳). یکی از عوامل مهم در کیفیت روابط زن و مرد، ویژگی‌های شخصیتی هر یک از آنهاست. مفهوم «شخصیت» سال‌هاست که بین روان‌شناسان موضوع بحث بوده و تعاریف گوناگونی از آن ارائه شده است. با پیشرفت در روش‌های آماری پیچیده، رویکرد صفت بر مطالعات حوزه شخصیت غلبه کرده است (احدی، ۱۳۸۶).

نظریه‌پردازان صفت بر این باورند که افراد، دارای صفات و ترکیب‌های متفاوتی از صفات هستند و بسیاری از این صفات را می‌توان در یک راستا قرار داد. به همین علت، افراد با ترکیب صفات مشابه را می‌توان در گروه‌هایی طبقه‌بندی کرد و به گروه‌های شخصیتی متفاوتی رسید (راس، ۲۰۱۰).

نظریه‌پردازان صفت، صفات را به‌مثابه واحدهای اساسی شخصیت می‌دانند (لاوسون و شن، ۲۰۰۷). بر اساس این رویکرد، به بعد اجتماعی شخصیت فرد و بلکه بیشتر به توصیف شخصیت و پیش‌بینی‌های رفتاری توجه می‌شود تا رشد شخصیت (اتکینسون و همکاران، ۲۰۰۰؛ براهنی و همکاران، ۱۴۰۰).

نظریه‌های عاملی شخصیت مبتنی بر صفت است که نشان‌دهنده آمادگی کلی فرد برای سبکی خاص است. به طور کلی رفتار انسان متأثر از ویژگی‌ها و توانایی‌های شناختی و عاطفی است. به همین علت برای پیش‌بینی رفتار باید این ویژگی‌ها و توانایی‌ها بررسی شود (پروین، ۱۴۰۰).

حوزه‌های شخصیت

اگرچه چندین نوع از الگوهای هنجاری وجود دارد، اما الگوی «پنج عاملی» (FFM) یک نظریه پیشرو درباره شخصیت هنجاری به شمار می‌آید. این الگو همان‌گونه که از نامش پیداست، بیان می‌کند که شخصیت یک فرد را می‌توان با پنج حوزه گسترده توصیف کرد: روان‌رنجوری، برون‌گرایی، باز بودن، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی.

«روان‌رنجوری» با عاطفه منفی، بدبینی و تکانشگری مشخص می‌شود. «برون‌گرایی» به احساسات مثبت فرد اشاره دارد. «گشودگی» نشان‌دهنده علاقه به خلاقیت، عقل و غیر متعارف بودن است. حوزه «توافق‌پذیری» تعاملات فرد با دیگران را توصیف می‌کند. «وظیفه‌شناسی» هم به واپایش و تنظیم یک فرد اشاره دارد (گیلمارتین، گارویچ و شارپ، ۲۰۲۲). در اوایل دهه ۱۹۸۰، کاستا و مک کری پرسشنامه «شخصیت نئو» را برای شناسایی سه بعد تهیه کردند: عصبیت، برون‌گرایی و پذیرش. آنان ابتدا با تحلیل خوشه‌ای پرسشنامه کتل شروع کردند و تحلیل آنها دو عامل «برون‌گرایی»

و «روان‌رنجور خوبی» را روشن کرد. سپس اهمیت عامل تجربه‌پذیری نیز برای آنها آشکار شد. کاستا و مک کری در سال ۱۹۸۳ متوجه شدند نظام تنو با سه عامل الگوی پنج عاملی تطابق بسیاری دارد؛ اما صفات حیطه‌های سازگاری و وجدانی بودن را شامل نمی‌شود. در نتیجه آنها الگوی خود را توسعه دادند و نسخه تجدید نظر شده‌ای از پرسشنامه خود را با عنوان «NEO-PI-R» ارائه کردند (کاستا و مک کری، ۲۰۰۵). در سال‌های اخیر صفات شخصیت، الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت بوده است (محمدزاده ابراهیمی، ۱۳۸۷).

دینداری

از دیگر متغیرهای مؤثر در زناشویی، «دینداری» است؛ زیرا دین دستورالعمل‌هایی برای زندگی دارد و شامل باورها و ارزش‌هایی است که می‌تواند بر زندگی زناشویی اثرگذار باشد. نگرش مذهبی زن و مرد در زندگی مشترک عامل مهمی در تفاهم زوج‌هاست و دین اثر مهمی بر رابطه زوجها دارد. افتراق‌های مذهبی بین زوجین موجب افزایش اضطراب و افسردگی می‌شود و بر زنان اثر بیشتری دارد (مدنی و مرادی، ۱۳۹۷).

در بین زوجینی که از معارف دین تبعیت می‌کنند، صمیمیت بیشتری وجود دارد؛ روابط آنها گرم و رفتارشان با یکدیگر محترمانه است. بنابراین کمتر احساس تنهایی می‌کنند و در نتیجه احتمال ابتلا به بیمارهای روانی در آنها کمتر است (خرمدل، ۱۳۸۸). دین قابلیت آن را دارد که بخش بنیادی روابط زناشویی زوجین باشد و ممکن است در طول دوره زندگی، ثبات زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد (شرام، مارشال، هریس و همکاران، ۲۰۱۲).

با توجه به اینکه ارزش‌های مورد تأکید دین و خانواده مشابه یکدیگرند، پژوهشگران رابطه نزدیکی بین آن دو پیش‌بینی می‌کنند (شهریاری پور و همکاران، ۱۳۹۶). دین شامل عقاید، دستورهای عملی و اخلاقی است که به منظور هدایت انسان‌ها از سوی خداوند به وسیله پیغمبران آورده شده است (طباطبائی، ۱۳۸۸).

به طور کلی، دین مجموعه‌ای از باورها و سبک‌های ترویج شده توسط نهادهای مذهبی است که به رفتار، دیدگاه، ارزش‌ها و باورهای فرد جهت می‌دهد. علاوه بر آن، دین کارکردهای گوناگونی برای جامعه و فرد دارد (شهریاری پور و همکاران، ۱۳۹۶). دین قدرت معنابخشی به کلیت زندگی را دارد. در جوامع سنتی، دین همواره نقش بسزایی در شکل‌گیری ارزش‌ها در حوزه‌های گوناگون زندگی اجتماعی داشته و این حوزه‌ها با ارزش‌های دینی هدایت می‌شده است (وگل و فریز، ۲۰۲۰).

پس از تعریف «دین»، مفهوم «دینداری» مطرح می‌شود که ابعاد آن در گستره پیچیده‌تری از مطالعات مطرح می‌شود. دینداری به «پابندی به دین، التزام به دستورات دینی و بروز نتایج این التزام» تعریف شده است. در واقع دینداری با پذیرش دین از سوی انسان‌ها ارتباط دارد و صفت و حالت انسان بوده و دین متعلق آن است (قاسمی، ۱۳۹۵).

ابعاد دینداری

یکی از مشهورترین الگوهایی که برای تعریف «دینداری» مطرح شده الگوی گلاک و استارک است که با تأکید بر چندبعدی بودن دینداری مطرح شده است. این ابعاد عبارتند از: بعد اعتقادی (Ideological)، بعد مناسکی (Ritualistic)، بعد تجربی یا عواطف دینی (Experimental)، بعد فکری (Intellectual)، بعد پیامدی (Consequential).

بعد اعتقادی باورهایی است که انتظار می‌رود پیروان هر دین بدان معتقد باشند. بعد مناسکی اعمال دینی مشخصی (مانند نماز و روزه) است که انتظار می‌رود پیروان دین آنها را به‌جا بیاورند. بعد تجربی یا عواطف دینی ناظر به عواطف، تصورات و احساسات مربوط به داشتن رابطه با خداوند است. بعد فکری حداقل آگاهی فرد ایمان‌آورنده از دین مقبولش است که او را به سمت عمل می‌کشاند. بعد پیامدی ناظر به اعمال روزمره زندگی و بیانگر حضور اندیشه و حسی خداگرایانه در متن زندگی است (اعزازی و ابراهیم‌پور، ۱۳۹۶).

عوامل پیشگیری از طلاق و بهبود روابط زناشویی

با توجه به افزایش آمار رسمی طلاق در ایران، برای جلوگیری از این معضل اجتماعی بهتر است عوامل پیشگیری از طلاق و بهبود روابط زناشویی بررسی گردد. به نظر می‌رسد یکی از عواملی که تأثیر بسزایی در سلامت و دوام خانواده دارد، «صمیمیت زناشویی» است. صمیمیت زناشویی تحت تأثیر عوامل بسیاری (از جمله: عوامل اقتصادی، اجتماعی، روانی و فرهنگی) قرار دارد. با توجه به اهمیت صمیمیت زناشویی در کیفیت روابط زناشویی، باید عوامل پیش‌بینی‌کننده آن را بشناسیم.

با توجه به پیشینه پژوهش، ابعاد شخصیت و دینداری سازه‌هایی هستند که احتمال می‌رود با صمیمیت زناشویی ارتباط داشته باشند. بنابراین، پژوهش حاضر به بررسی پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس ابعاد شخصیت و دینداری پرداخته است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف بنیادی و به لحاظ روش «توصیفی» و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد متأهل شهر قم بود که با توجه به آمار رسمی سال ۱۳۹۵ در درگاه ملی آمار، تعداد متأهلان مرد ۳۴۷/۴۵۱ و تعداد بانوان دارای همسر ۳۴۵/۳۹۰ تن است (درگاه ملی آمار، ۱۳۹۵).

با توجه به جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه انتخاب شده ۳۸۴ تن است که با استفاده از روش «نمونه‌گیری در دسترس» انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. پس از اخذ رمز اخلاق از معاونت پژوهش دانشگاه اراک (به شماره ۱۴۰۱۰۶۱۰) و مجوزهای لازم، پرسشنامه در تارنمای اول‌فرم طراحی شد و پیوند پرسشنامه از طریق تارنمای قم زیبا در بستر تلگرام و/یا در دسترس عموم جامعه آماری متأهلان شهر قم قرار گرفت. ۴۵۰ تن به پرسشنامه پاسخ دادند که ۸۶ پرسشنامه به علت ناقص بودن کنار گذاشته شد و ۳۶۴ پرسشنامه باقی ماند و اطلاعاتشان تجزیه و تحلیل گردید.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه «صمیمیت زناشویی»

این پرسشنامه که توسط تامپسون و واکر در سال ۱۹۸۳ تدوین شده، دارای ۱۷ سؤال است که برای اندازه‌گیری صمیمیت ساخته شده است. این مقیاس جزئی از یک ابزار بزرگ‌تر، دارای سه مؤلفه «نزدیکی عاطفی»، «از خودگذشتگی» و «رضایت» است؛ اما توسط تهیه‌کنندگان آن به صورت مقیاس مستقلی گزارش شده است (منصوری و همکاران، ۱۳۹۹).

نمره‌گذاری این مقیاس بر روی یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از «هرگز» تا «همیشه» صورت می‌گیرد. نمره آزمودنی از طریق جمع نمرات هر عبارت و تقسیم آن بر عدد ۱۷ به دست می‌آید. نمره بین ۱۷ تا ۳۴ نشان‌دهنده میزان صمیمیت پایین در زندگی است. نمره بین ۳۴ تا ۸۵ یعنی میزان صمیمیت در زندگی متوسط است. نمره بالاتر از ۸۵ نشان از میزان صمیمیت بالا در زندگی بالا دارد (حاجی‌زاده جویباری، ۱۳۹۵).

تامپسون و والکر پایایی این پرسشنامه را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آوردند (ثنایی، هومن و علاقه‌بند، ۱۳۹۶). اعتمادی (۱۳۸۶) پایایی این ابزار را در ایران با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آورده است (رفعتی، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و آلفای کرونباخ ۰/۹۸ به دست آمد.

پرسشنامه «پنج عامل بزرگ شخصیت» مک کری و کاستا (NEO)

در این پژوهش از نمونه‌برگ ۶۰ سؤالی این پرسشنامه استفاده شد. این پرسشنامه پنج ویژگی «روان‌رنجور خوبی»، «برون‌گرایی»، «گشودگی به تجربه»، «انعطاف‌پذیری» و «وجدانی بودن» را در یک طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای می‌سنجد (هر مقیاس ۱۲ سؤال). نمرات هر عامل جداگانه محاسبه می‌شود و در نهایت پنج نمره به دست می‌آید. این پرسشنامه ۵ عامل اصلی شخصیت و ۶ خصوصیت در هر عامل را می‌سنجد. بدین‌روزی ارزیابی جامعی از شخصیت ارائه می‌دهد.

در هنجاریابی «آزمون نتو» که توسط گروسی فرشی (۱۳۸۰) روی نمونه‌ای با حجم ۲۰۰۰ تن از بین دانشجویان دانشگاه‌های تبریز، شیراز و دانشگاه‌های علوم پزشکی این شهر صورت گرفت، ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی «روان‌آزردگی خوبی»، «برون‌گرایی»، «بازبودن به تجربه»، «سازگاری» و «باوجدانی» به ترتیب ۰/۸، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۸۷، ۰/۶۸ به دست آمد (فردوسی، ۱۳۹۸).

در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و ضریب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی (روان‌رنجور خوبی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، انعطاف‌پذیری و باوجدانی) به ترتیب ۰/۴۹۸، ۰/۴۲۷، ۰/۳۴۶، ۰/۴۷۹، ۰/۳۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه «دینداری»

این پرسشنامه توسط گلاک و استارک در سال ۱۹۶۵ برای سنجیدن دیدگاه‌ها و عقاید دینی تهیه شده و برای استاندارد کردن، در کشورهای گوناگون قاره‌های آسیا، آمریکا، اروپا و آفریقا و بر روی مسلمانان، مسیحیان و یهودیان اجرا گردیده است.

پرسشنامه «دینداری» یا CRS دارای ۲۶ گویه در چهار بعد است: اعتقادی (۷ سؤال)، عاطفی (۶ سؤال)، پیامدی (۶ سؤال) و مناسکی (۷ سؤال). این پرسشنامه در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً موافق) تا ۵ (کاملاً مخالف) درجه‌بندی شده است. میزان اعتبار این پرسشنامه در پژوهش‌های متعدد بر روی نمونه‌های گوناگون تعیین گردیده است که حکایت از اعتبار بالای آن در ابعاد مختلف دارد. این آزمون به علت استاندارد بودن، دارای پایایی بالایی است. مقدار آلفا برای متغیرهای بعد اعتقادی ۰/۸۱، بعد عاطفی ۰/۷۵، بعد پیامدی ۰/۷۲ و بعد مناسکی ۰/۸۳ است (سراج‌زاده و رحیمی، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

از مجموع ۳۶۴ آزمودنی پژوهش ۸۱ تن (۲۲/۳ درصد) مرد و ۲۸۳ تن (۷۷/۷ درصد) زن بودند. تعداد ۱۲۰ تن (۳۳ درصد) تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۱۶ نفر (۴/۴ درصد) فوق دیپلم، ۱۳۱ تن (۳۶ درصد) کارشناسی، ۸۳ تن (۲۲/۸ درصد) کارشناسی ارشد و ۱۴ نفر (۳/۸ درصد) مدرک دکتری داشتند.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف معیار
صمیمیت زناشویی		
روان‌رنجور خوبی	۳۴/۱۰	۵/۴۲۵
برون‌گرایی	۲۹/۶۴	۳/۵۱
انعطاف‌پذیری	۳۰/۸۳	۳/۸۲
گشودگی به تجربه	۳۷/۹۲	۴/۷۶۰
باوجدانی	۲۹/۳۱	۲/۸۴
اعتقادی	۲۸/۱۵	۴/۸۲
عاطفی	۲۵/۵۲	۴/۳۱
پیامدی	۱۰/۷۳	۴/۴۵
مناسکی	۲۱/۸۷	۵/۱۰
نمره کل	۹۳/۸۸	۱۱/۳۲

میانگین و انحراف معیار متغیرهای اندازه‌گیری شده توسط پرسشنامه‌های مورد مطالعه در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۲: بررسی توزیع تعادل در متغیرها

متغیر	چولگی	نقطه بحرانی	کشیدگی	نقطه بحرانی
صمیمیت				
روان‌رنجور خوبی	۱/۰۸۸۰	۸/۶۲۳-	۰/۴۱۳	۱/۶۳۶
برون‌گرایی	۰/۳۰۹	۲/۴۴۷	۰/۵۶۶	۲/۲۴۴
انعطاف‌پذیری	۰/۱۲۸	۱/۰۱۴	۱/۰۱۳	۴/۰۱۳
گشودگی به تجربه	۰/۴۹۸	۳/۹۴۶	۰/۳۸۴	۱/۵۲۱
باوجدانی	۰/۰۱۶	۰/۱۲۵	۲/۲۷۲	۹/۰۰۴
اعتقادی	۲/۱۲۱-	۱۶/۸۱۵-	۴/۷۷۰	۱۸/۹۰۴
عاطفی	۱/۷۴۱-	۱۳/۸۰۳-	۴/۰۸۹	۱۶/۲۰۷
پیامدی	۰/۲۷۰	۲/۱۴۴	۰/۹۶۷-	۳/۸۳۱-
مناسکی	۰/۷۶۹-	۶/۰۹۹-	۰/۵۶۹	۲/۲۵۶

شاخص‌های چولگی و کشیدگی متغیرها برای بررسی فرض متعادل بودن در جدول (۲) گزارش شده است. با توجه به نتایج به دست آمده، همه متغیرها از توزیع متعادل بودن پیروی می‌کنند.

با توجه به بررسی متعادل بودن متغیرهای مطالعه با استفاده از آزمون کلموگروف- اسمیرنف، مقادیر سطح معناداری حاکی از آن است که متغیرها توزیع متعادلی ندارند. با توجه به اینکه متغیرها توزیع متعادلی ندارند و شرایط همبستگی پیرسون فراهم نیست، از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است.

جدول ۳: همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱. صمیمیت زناشویی	۱									
۲. روان‌رنجور خویی	*۰/۱۰۶	۱								
۳- برون‌گرایی	۰/۰۱۳	**۰/۳۰۹	۱							
۴. انعطاف‌پذیری	**۰/۱۵۱	**۰/۲۳۹	**۰/۲۳۳	۱						
۵. گشودگی به تجربه	۰/۰۲۹	**۰/۲۴۶	**۰/۲۳۳	**۰/۲۷۰	۱					
۶. باوجدانی	۰/۰۵۷	**۰/۳۰۸	**۰/۲۹۱	**۰/۴۰۷	**۰/۴۴۵	۱				
۷. دینداری	**۰/۱۶۶	۰/۰۲۱	۰/۰۹۸	۰/۰۹۴	*۰/۱۱۲	۰/۰۶۴	۱			
۸. اعتقادی	**۰/۱۲۹	۰/۰۱۴	۰/۰۰۳	۰/۰۲۸	۰/۰۲۶	۰/۰۷۸	**۰/۷۰۶	۱		
۹. عاطفی	**۰/۱۶۰	۰/۰۶۲	**۰/۱۸۹	۰/۰۹۷	*۰/۱۲۵	**۰/۱۵۹	**۰/۷۰۱	**۰/۵۶۲	۱	
۱۰. پیامدی	۰/۰۵۳	*۰/۱۰۷	*۰/۱۲۲	**۰/۱۷۳	**۰/۱۲۸	*۰/۱۲۶	**۰/۳۳۰	**۰/۵۲۰	**۰/۳۴۲	۱
۱۱. مناسکی	**۰/۱۲۸	*۰/۱۳۴	۰/۰۷۰	۰/۰۴۴	*۰/۱۱۲	۰/۰۲۸	**۰/۶۸۵	**۰/۴۸۷	**۰/۳۳۳	**۰/۵۲۰

در جدول (۳) ضرایب همبستگی اسپیرمن بین متغیرهای پژوهش ارائه شده و نتایج نشان‌دهنده آن است که بین متغیر «صمیمیت زناشویی» و زیرمقیاس «روان‌رنجور خویی» و متغیر «شخصیت» ارتباطی معنادار و معکوس وجود دارد. بین زیرمقیاس «انعطاف‌پذیری»، متغیر «شخصیت» و متغیر «صمیمیت زناشویی» ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین متغیر «صمیمیت زناشویی» با نمره کل «دینداری» و زیرمقیاس‌های آن - بجز زیرمقیاس «پیامدی»- ارتباطی مستقیم و معنادار وجود دارد و بین متغیر «دینداری» با زیر مقیاس «باوجدانی» ارتباط مستقیم و معناداری هست. نتایج به دست آمده از بررسی هم‌خطی چندگانه متغیرهای مطالعه بر اساس تورم واریانس، حاکی از فقدان هم‌خطی است.

جدول ۴: نتیجه تحلیل رگرسیون پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس ابعاد شخصیت

p-value	آماره ازمون	ضرایب غیر استاندارد		متغیر
		ضریب استاندارد	انحراف استاندارد	
۰۰۰	۴/۸۵۰		۱۵/۱۴۰	عرض از مبدأ
۰/۰۲۵	-۲/۲۵۳	-۰/۱۳۰	۰/۲۶۰	روان‌رنجور خویی
۰/۲۶۲	-۱/۱۲۴	-۰/۰۶۹	۰/۴۲۴	برون‌گرایی
۰/۰۰۴	۲/۸۷۷	۰/۱۷۶	۰/۳۸۹	گشودگی به تجربه
۰/۳۰۳	۱/۰۳۱	۰/۰۶۵	۰/۳۲۳	انعطاف‌پذیری
۰/۷۳۵	۰/۳۹۹	۰/۰۲۱	۰/۵۲۷	باوجدانی

با توجه به جدول (۴) از ابعاد شخصیت فقط دو بعد «روان‌رنجور خوبی» و «گشودگی به تجربه» در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی نقش معناداری داشت.

جدول ۵: نتیجه تحلیل رگرسیون پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس دینداری

p-value	آماره ازمون	ضرایب غیر استاندارد		متغیر
		ضریب استاندارد Beta	انحراف استاندارد B	
۰/۰۰۰	۶/۵۰۶		۱۲/۴۵۶	عرض از مبدأ
۰/۰۴۶	-۲/۰۰۱	-۰/۱۸۱	۰/۴۵۶	اعتقادی
۰/۰۲۵	۲/۲۴۶	۰/۱۷۶	۰/۴۴۲	عاطفی
۰/۹۷۲	-۰/۰۳۵	-۰/۰۰۲	۰/۳۶۳	پيامدی
۰/۱۴۳	۱/۴۶۶	۰/۱۰۶	۰/۳۴۶	مناسکی

با توجه به جدول (۵) نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که از ابعاد دینداری دو بعد «اعتقادی» و «عاطفی» پیش‌بینی کننده صمیمیت زناشویی است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل رگرسیون حاکی از آن است که «روان‌رنجور خوبی» به صورت معکوس و «گشودگی به تجربه» به صورت مستقیم پیش‌بینی کننده‌های صمیمیت زناشویی هستند و زیرمقیاس‌های «اعتقادی» و «عاطفی» از متغیر دینداری می‌توانند پیش‌بینی کننده صمیمیت زناشویی باشند.

نتیجه تحلیل رگرسیون در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس «روان‌رنجور خوبی» با نتایج پژوهش‌های کاستا و موسمن (۲۰۲۱)، ایسما و تارنیپ (۲۰۱۹)، فیشر و مک نالتی (۲۰۰۸)، کاکلین، هاتسون و هاتس (۲۰۰۰)، صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، آذرخش و همکاران (۱۳۹۸)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵)، فتوحی و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، زراعتی (۱۳۹۴)، خادمی و همکاران (۱۳۹۳)، حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۸۸) همسو قرار دارد.

نتیجه تحلیل رگرسیون در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس «گشودگی به تجربه» با یافته پژوهش‌های صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، آذرخش و همکاران (۱۳۹۸)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵)، فتوحی و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، زراعتی (۱۳۹۴)، حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۸۸) همسو بوده و با نتایج پژوهش‌های ایسما و تارنیپ (۲۰۱۹)، شیوتا لونسون (۲۰۰۷)، خادمی و همکاران (۱۳۹۳) ناهمسو است.

نتیجه پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس «انعطاف‌پذیری» با توجه به تحلیل رگرسیون با یافته پژوهش‌های کاستا و موسمن (۲۰۲۱)، صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، آذرخش و همکاران (۱۳۹۸)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵)، فتوحی و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، مرادی (۱۳۹۴) و حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۸۸) ناهمسو و با پژوهش ایسما و تارنیپ (۲۰۱۹) و شیوتا و لونسون (۲۰۰۷) و خادمی و همکاران (۱۳۹۳) همسو است.

نتیجه تحلیل رگرسیون در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس «برون‌گرایی» با پژوهش ایسما و تارنیپ (۲۰۱۹) همسو بوده، ولی با پژوهش‌های کاستا و موسمن (۲۰۲۱)، شیوتا و لونسون (۲۰۰۷)، صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، آذرخش و همکاران (۱۳۹۸)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵)، فتوحی و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، خادمی و همکاران (۱۳۹۳) و حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۸۸) ناهمسو است.

نتیجه تحلیل رگرسیون در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس «وظیفه‌شناسی» با پژوهش کاستا و موسمن (۲۰۲۱) و خادمی و همکاران (۱۳۹۳) همسو و با یافته پژوهش‌های ایسما و تارنیپ (۲۰۱۹)، شیوتا و لونسون (۲۰۰۷)، صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، آذرخش و همکاران (۱۳۹۸)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵)، فتوحی و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، مرادی (۱۳۹۴) و حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۸۸) ناهمسو است.

معدادار بودن پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس زیرمقیاس‌های اعتقادی و عاطفی از دینداری از یک‌سو با یافته پژوهش‌های آمان و همکاران (۲۰۲۱)، کمالی و همکاران (۲۰۲۰)، هاوانگ و همکاران (۲۰۱۹)، چمی و همکاران (۱۳۹۹)، صادقی و همکاران (۱۳۹۸)، مدنی و مرادی (۱۳۹۷)، اعظمی و همکاران (۱۳۹۵) همسو و از سوی دیگر با نتایج پژوهش‌های پریادهارشینبی و گوپالان (۲۰۲۰) ناهمسو است.

در تبیین یافته‌های فوق می‌توان گفت: هر یک از افراد برحسب ویژگی شخصیتی خود می‌توانند نگرش و گرایش خاصی نسبت به جنبه‌های گوناگون زندگی داشته باشد و متناسب با شخصیتی که در آن شکل گرفته، با اطرافیان رفتار نماید. بنابراین قابل توجیه است که گفته شود: بین شخصیت و صمیمیت زناشویی رابطه وجود دارد؛ همچنان که دیدگاه‌های زیستی- روانی اذعان دارند که شخصیت، نقش حساسی در پیش‌بینی صمیمیت و سازگاری دارد (حسینی‌نسب و همکاران، ۱۳۸۸)؛ زیرا منشأ هر رفتاری که از انسان سر می‌زند شخصیت است. بنابراین «شخصیت» مجموعه‌ای از رفتارها و شیوه‌های تفکر شخص در زندگی روزمره است که سبب شکل‌گیری رفتارهای گوناگون در فرد می‌شود. از این رو کیفیت زندگی زناشویی و برخورداری از صمیمیت در زندگی نیز تابع شخصیت افراد است (خرمدند، ۱۳۹۳).

یک توافق عمومی وجود دارد که خصوصیات شخصیتی نقش مهمی در نتایج منفی یا مثبت روابط زناشویی دارد. شخصیت بیانگر آن دسته از ویژگی‌های افراد است که الگوی ثابت رفتاری آنها را نشان می‌دهد. بر این اساس با توجه به شخصیت افراد، می‌توانیم چگونگی واکنش آنها را از طرف مقابل درک کنیم که در کل بر رضایت آنها مؤثر است. پیشینه پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد ویژگی‌های شخصیتی زوجین از جمله مؤثرترین عوامل تأثیرگذار بر میزان رضایت از زندگی است که در تبیین تغییرات رضایتمندی و سازگاری زناشویی اهمیت ویژه‌ای دارد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد سازگاری و رضایت زناشویی بیشترین تأثیر را از ویژگی‌های شخصیتی زوجین می‌پذیرند.

با اشاره به تحقیقات انجام شده، بر این نکته تأکید شده است که رضایت زناشویی بیش از همه، از ویژگی‌های شخصیتی زوجین متأثر است. در واقع رابطه زناشویی پیوند دو شخصیت است و هر یک از همسران با پیشینه تحولی، سبک شخصیتی و ترکیب عوامل زیست‌شناختی و تجربی گوناگون یا به زندگی مشترک می‌گذارد.

چون دین و خانواده بر ارزش‌های مشابهی تأکید دارند، محققان ارتباط نزدیکی بین این دو پیش‌بینی می‌کنند. اعتقادات مذهبی افراد یک خانواده می‌تواند بر نحوه روابط آنها با یکدیگر و حفظ جایگاه و مرزهایی که بین افراد خانواده وجود دارد، اثر زیادی داشته باشد (مرادی و مدنی، ۱۳۹۹). دین می‌تواند نقش مهمی در روابط زناشویی زوجین داشته باشد و ممکن است ثبات و دوام زناشویی آنها را در طول کل دوره زندگی تحت تأثیر قرار دهد (پادگت و همکاران، ۲۰۱۹).

ماهونی (۲۰۱۳) بیان می‌کند: دینداری و فعالیت‌های مذهبی و معنوی می‌تواند یک منبع قدرت و اطمینان‌بخش برای اعضای خانواده باشد. دینداری و تعهد دینی به رضایت زناشویی زوجین کمک می‌کند و تعهد و عمل به واجبات دینی کمک شایانی برای زندگی شاد داشتن به شمار می‌آید (آمان و همکاران، ۲۰۱۹).

همچنین دینداری به علت متعهد بودن روابط جنسی به روابط زناشویی، یکی از دلایل رضایت جنسی است؛ زیرا زوجین دیندار به دنبال تجربه روابط جنسی فرازناشویی نیستند و روابط جنسی با همسر خود را با دیگران مقایسه نمی‌کنند. همچنین به نظر می‌رسد افراد دیندار به سبب مقید بودن به ارزش‌های دینی مبتنی بر توجه به نیازهای همسر، به نیازهای همسر خود، به‌ویژه نیاز جنسی توجه کرده، می‌کوشند رضایت همسر خود را به‌دست آورند که این مسئله منجر به رضایت جنسی در زوجین می‌شود.

بنابراین، نقش تعهد مذهبی و عمل به این آموزه‌های مذهبی نقش عمده‌ای در افزایش کیفیت رابطه زناشویی و صمیمیت زوجین ایفا می‌کند. به عبارت بهتر، دین و دینداری راهنمایی‌های کلی در اختیار انسان می‌گذارد که اگر افراد به آن عمل کنند، منجر به استحکام پیوند زناشویی می‌شود. این راهنمایی‌ها دربرگیرنده قوانینی درباره مسائل جنسی، نقش‌های جنسیتی، فداکاری و حل تعارض‌های در روابط زناشویی است (هندرسون، جریستپر و گلن، ۲۰۱۸). با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود صاحب‌نظران و روان‌شناسان به بررسی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر صمیمیت زناشویی و تألیف کتاب‌هایی در این زمینه توجه بیشتری داشته باشند و مشاوران قبل از ازدواج به متغیرهای صفات شخصیتی و دینداری اهمیت بیشتری بدهند.

همچنین پیشنهاد می‌شود این پژوهش با در نظر گرفتن سایر متغیرهای مرتبط با صمیمیت زناشویی برای حصول نتایج دقیق‌تر، در میان نمونه‌های دیگر، مشاغل گوناگون، سایر طبقات اجتماعی و اقتصادی و نیز فرهنگ‌های مختلف اجرا شود و نتایج به دست آمده با نتایج این پژوهش مقایسه گردد.

منابع

- آدرخش، الهام و همکاران، ۱۳۹۸، «اثربخشی درمان پذیرش و تعهد بر رضایت زناشویی با نقش تعدیل‌کنندگی ویژگی‌های شخصیت»، *سیک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ش ۳، ص ۸۷-۸۲.
- انکینسون و همکاران، ۱۴۰۰، *زمینه روان‌شناسی هیلگارد*، ترجمه محمد تقی براهنی و همکاران، تهران، رشد.
- احدی، بتول، ۱۳۸۶، «رابطه شخصیت و رضایت زناشویی»، *روانشناسی معاصر*، ش ۲، ص ۳۷-۳۱.
- اعزاز، سیدمسعود و حبیب ابراهیم‌پور، ۱۳۹۶، «بررسی نقش دینداری در توسعه کارآمدی معلمان دبیرستان‌های اردبیل»، *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ش ۶، ص ۲۴-۷.
- اعظمی، یوسف و همکاران ۱۳۹۵، «نقش ویژگی‌های شخصیتی، نگرش مذهبی و منبع کنترل فردی در کیفیت روابط زناشویی بازنشستگان»، *روانشناسی پیری*، ش ۲، ص ۲۱۵-۲۰۵.
- باگاروزی، دنیس، ۱۳۸۵، *افزایش صمیمیت در ازدواج*، ترجمه حمید آتش‌پور و عذرا اعتمادی، اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان.
- پروین، لارنس. ای، ۱۴۰۰، *شخصیت، نظریه و پژوهش*، ترجمه محمدجعفر جوادی و پروین کدیور، تهران، آبیژ.
- تثایی، باقر و همکاران، ۱۳۹۶، *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*، تهران، بعث.
- جابری، سمیه و همکاران، ۱۳۹۴، «بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با صمیمیت زناشویی»، *پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*، ش ۵، ص ۱۵۲-۱۴۳.
- چمی، محبوبه و همکاران، ۱۳۹۹، «اثربخشی الگوی تاب‌آوری خانواده مبتنی بر آموزه‌های قرآنی در رضایت زناشویی و صمیمیت زوجین»، *قرآن و طب*، ش ۵، ص ۴۱-۲۹.
- حاجی‌زاده جویباری، نرگس، ۱۳۹۵، *پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس جهت‌گیری مذهبی، صمیمیت زناشویی و دلزدگی زناشویی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه محقق اردبیلی.
- حسینی، امین و همکاران، ۱۳۹۴، «رابطه‌های تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی»، *دانشگاه علوم پزشکی سبزوار*، ش ۲۲، ص ۷۹۶-۷۸۸.
- حسینی نسب، سید داوود و همکاران، ۱۳۸۸، «رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز»، *تحقیقات مدیریت آموزشی*، ش ۱، ص ۷۸-۵۷.
- خدمی، علی و همکاران، ۱۳۹۳، «رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مولفه‌های آن در زوجها»، *روان‌شناسی کاربردی*، ش ۸، ص ۱۰۹-۹۵.
- خجسته‌مهر، رضا و همکاران، ۱۳۹۴، «اثربخشی درمان بافت نگر انصاف محور بر صمیمیت عاطفی و کیفیت زناشویی زوجین»، *روان‌شناسی کاربردی*، ش ۳۴، ص ۷۹-۷۶.
- خردمند، آزاد، ۱۳۹۳، «رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و عزت نفس با صمیمیت زناشویی مردان معتاد شهر یاسوج»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مشاوره توانبخشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- خرمدل، مصطفی، ۱۳۸۸، *تفسیر نور*، تهران، هدف.
- درگاه ملی آمار، ۱۳۹۵، *جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر برحسب سن، جنس و وضع زناشویی*؛ <https://www.amar.org.ir/Portals/0/census/1395/results/tables/zanashui/tafsili/ostani/1-zanashui-ostani.xls>.
- راس، آلن، ۱۳۹۹، *روانشناسی شخصیت*، ترجمه سیاوش جمال‌فر، تهران، روان.
- رفعتی، مریم، ۱۳۹۴، *مقایسه رضایت زناشویی، صمیمیت زناشویی و صمیمیت جنسی در زنان متأهل خانواده‌های تک‌همسری با چند همسری شهر قشم*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه هرمزگان.
- زراعتی، جلال، ۱۳۹۴، *نقش ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی معنوی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی کارکنان اداره زندان‌های استان فارس*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

سراج زاده، سیدحسین و فرشید رحیمی، ۱۳۹۲، «رابطه دینداری با معناداری زندگی در یک جمعیت دانشجویی»، *راهبرد فرهنگ*، ش ۶ ص ۳۰-۷. شهریار پور، رضا و همکاران، ۱۳۹۶، «نقش دینداری و مسئولیت‌پذیری در پیش‌بینی تعهد زناشویی دانشجویان»، *پژوهش‌های مشاوره*، ش ۱۶، ص ۱۴۵-۱۲۶.

صادقی، مسعود و همکاران، ۱۳۹۸، «پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری دینی در دانشجویان متأهل»، *پژوهش در دین و سلامت*، ش ۵، ص ۳۱-۱۸.

طباطبائی، سیدمحمدحسین، ۱۳۸۸، *آموزش دین*، تهران، جهان آرا.

فتوحی، سکینه و عباس ابوالقاسمی، ۱۳۹۵، «رابطه ابعاد شخصیت و سازگاری زناشویی زوجین: بررسی نقش واسطه‌ای سبک‌های عشق»، *فرهنگی تربیتی زنان و خانواده*، ش ۱، ص ۶۰-۴۱.

فردوسی، هانیه، ۱۳۹۸، *رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت از زندگی در زنان و مردان سالمند*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.

قاسمی، حمیده، ۱۳۹۵، *رابطه علی‌ادراک از دینداری والدین و دینداری فرزندان با توجه به نقش میانجی‌گر برخی عوامل درون‌فردی و بین‌فردی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز*، رساله دکتری، دانشگاه شهید چمران اهواز.

کریمی، یوسف، ۱۳۹۳، *روانشناسی شخصیت*، تهران، مؤسسه نشر ویرایش.

لطفی، فهیمه، ۱۳۹۹، *رابطه امید به زندگی، دلبستگی به خدا و صمیمیت زناشویی با رضایت‌مندی زناشویی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه آموزش عالی حکمت رضوی.

محمدزاده ابراهیمی، علی، ۱۳۸۷، *رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، دانشگاه علامه طباطبائی.

مدنی، یاسر و زهرا مرادی، ۱۳۹۷، «دیدگاه مشاوران و روان‌درمانگران درباره نقش دینداری در رضایت جنسی و صمیمیت زناشویی مراجعین»، *پژوهش‌های مشاوره*، ش ۱۷، ص ۱۵۹-۱۳۸.

مرادی، زهرا و یاسر مدنی، ۱۳۹۹، «پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه تهران»، *پژوهش‌های کاربردی روانشناختی*، ش ۱۱، ص ۲۴۱-۲۲۳.

مرادی، نفیسه، ۱۳۹۴، *رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و بلوغ عاطفی با صمیمیت زناشویی زوجین شهر فسا*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

منصوری، زهره و همکاران، ۱۳۹۹، «ارائه الگوی ساختاری پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری مولفه تعهد عشق ورزی در دانشجویان متأهل»، *علوم روانشناختی*، ش ۱۹، ص ۹۰-۸۱.

نعمت‌زاده گنابی، شهرام و همکاران، ۱۳۹۹، «بررسی مدل یابی صمیمیت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی و روابط موضوعی با میانجی‌گیری سبک‌های مقابله‌ای»، *سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت*، ش ۴، ص ۱۶۶-۱۷۷.

Aman, J., Abbas, J., Lela, U., & Shi, G, 2021, "Religious affiliation, daily spirituals, and private religious factors promote marital commitment among married couples: does religiosity help people amid the COVID-19 crisis?", *Frontiers in psychology*, doi:10.3389/fpsyg.2021.657400.

Aman, J., Abbas, J., Nurunnabi, M., & Bano, Sh, 2019, "The relationship of religiosity and marital satisfaction: The role of religious commitment and practices on marital satisfaction among pakistani respondents", *Behavioral Sciences*, doi:10.3390/bs9030030.

Bagarozzi, A, 2016, "Characteristics of long – term first marriage", *Journal of mental health counseling*, No. 15, p. 445-460.

- Caughlin, J. P., Huston, T. L., & Houts, R. M., 2000, "How does personality matter in marriage? An examination of trait anxiety, interpersonal negativity, and marital satisfaction", *Journal of Personality and social psychology*, No. 78(2), p. 326-336.
- Costa, P. T. & McCrae, R. R., 2005, *Revised NEO personality inventory (NEI-PI-R) and NEO five-factor inventory (NEO-FFI) professional manual*. Odessa, FL, Psychological Assessment Resources.
- Costa, C. B. D., & Mosmann, C. P., 2021, "Personality traits and marital adjustment: Interaction between intra and interpersonal aspects", *Paidéia (Ribeirão Preto)*, doi:10.1590/1982-4327e3107.
- Fisher, T. D., & McNulty, J., 2008, "Neuroticism and marital satisfaction: The mediating role played by the sexual relationship", *Journal of Family Psychology*, No. 22(1), p. 112-122.
- Gilmartin, T., Gurvich, C., & Sharp, G., 2022, "The relationship between disordered eating behaviour and the five factor model personality dimensions: A systematic review", *Journal of Clinical Psychology*, No. 78(9), p. 1657-1670.
- Gonczarowski, Y. A., Nisan, N., Ostrovsky, R., & Rosenbaum, W., 2019, "A stable marriage requires communication", *Games and Economic Behavior*, No. 118, p. 626-647.
- Gottman, J., & Gottman, J., 2017, "The Natural Principles of Love", *Journal of Family Theory & Review*, No. 9(1), p. 7-26.
- Henderson, A., Christopher, E., & Glenn, N., 2018, "Religion and Relationship Quality Among Cohabiting and Dating Couples", *Journal of Family Issues*, No. 39(7), p. 1904-1932.
- Hwang, W., Yoon, J., Silverstein, M., & Brown, M. T., 2019, "Husband– Wife Religious Discordance, Marital Satisfaction, and Risk of Marital Dissolution in Two Generations", *Journal of Family Issues*, No. 40(9), p. 1201-1223.
- Isma, M. N. P., & Turnip, S. S., 2019, "Personality traits and marital satisfaction in predicting couples' attitudes toward infidelity", *Journal of Relationships Research*, doi:10.1017/jrr.2019.10
- Kamali, Z., Allahyar, N., Ostovar, S., Alhabshi, S. M. S. B. S. M., & Griffiths, M. D., 2020, "Factors that influence marital intimacy: A qualitative analysis of Iranian married couples", *Cogent Psychology*, No. 7(1), p. 1-17.
- Labrecque, T., & Whisman, M., 2020, "Extramarital Sex and Marital Dissolution: Does Identity of the Extramarital Partner Matter?", *Journal of Family Process*, No. 59(3), p. 1308-1318.
- Lawson, R. B & Shen. Z., 2007, *Organizational psychology foundation & Applications*. Oxford university press.
- Padgett, E., Mahoney, A., Pargament, K., & DeMaris, A., 2019, Marital Sanctification and Spiritual Intimacy Predicting Married Couples' Observed Intimacy Skills across the Transition to Parenthood", *Religions*, doi:10.3390/rel10030177.
- Priyadarshini, S., & Gopalan, R. T., 2020, "Marital Adjustment, Love, Personal Intimacy, personality, dyadic coping and spirituality on marital stability", *Asian Journal of Advanced Research and Reports*, No. 7(4), p. 1-16.
- Schramm, D. G., Marshall, J. P., Harris, V. W., & Lee, T. R., 2012, "Religiosity, homogamy, and marital adjustment: An examination of newlyweds in first marriages and remarriages", *JFAM Issues*, No. 33(2). p. 246–268.
- Shiota, M. N., & Levenson, R. W., 2007, "Birds of a feather don't always fly farthest: similarity in Big Five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages", *Psychology and Aging*, No. 22(4), p. 666-675.
- Timmons, A. C., Arbel, R., & Margolin, G., 2017, "Daily patterns of stress and conflict in couples: Associations with marital aggression and family-of-origin aggression", *Journal of family psychology*, No. 31(1), p. 93-104.
- Vogl, T. S., and Freese, J., 2020, "Differential Fertility Makes Society More Conservative on Family Values", *Proceedings of the National Academy of Sciences*, No. 117, p. 7696– 7701.